

БЕКІТІЛДІ
Қазақстан Республикасы
Оқу-ағарту министрлігінің
«Ұлттық ғылыми-практикалық
дене тәрбиесі орталығы» РМҚК
бас директорының
міндетін атқарушы

С. Куптилеуова

«12» 04 2024 ж.

«Дене шынықтыру» пәні бойынша оқушылар Олимпиадасын өткізу туралы Ереже

1. Жалпы ережелер

1.1. Осы Ереже «Дене шынықтыру» пәні бойынша негізгі орта білім берудің білім беру бағдарламаларын іске асыратын барлық білім беру ұйымдарының «Дене шынықтыру» пәні бойынша оқушылар олимпиадасының (бұдан әрі – Олимпиада) мақсаттары мен міндеттерін айқындайды.

1.2. Олимпиаданың негізгі мақсаты – оқушылардың физикалық денсаулығының, физикалық және функционалдық дайындығының деңгейін анықтау.

Олимпиаданың міндеттері:

- 1) «Дене шынықтыру» пәнінің білім беру бағдарламасын зерделеу шеңберінде білім алушылардың білімін, іскерлігі мен дағдыларын арттыру;
- 2) білім алушылардың салауатты өмір салтына деген ұмтылысын тәрбиелеу;
- 3) дене тәрбиесі арқылы білім алушылардың коммуникативтік дағдыларын жетілдіру;
- 4) теориялық білім мен практикалық дағдыларды тереңдету шығармашылық қабілеттерін дамыту;
- 5) жеке тұлғаның өзін-өзі жүзеге асыруына жәрдемдесу;
- 6) жалпы білім беретін ұйымдарда дене шынықтыру мен спортты дамыту деңгейін арттыру.

2. Олимпиада кезеңдері

2.1. Олимпиаданы тиісті білім беру органдары үш кезеңде өткізеді. Білім беруді басқару органдары ұйымдастыру комитеттерін құрады: аудандық, облыстық (қалалық), (республикалық маңызы бар қалалар Астана, Алматы және Шымкент) үшін.

Кезеңдер:

1) бірінші кезең – аймақтық. Аудандық кезеңді **2024 жылғы 30 сәуірге** дейін аудандық білім бөлімдері дайындаған тапсырмалар бойынша аудандық білім бөлімдері өткізеді;

2) екінші кезең – облыстық. Облыстық кезеңді **2024 жылдың 17 мамырына** дейін облыстық, республикалық маңызы бар Астана, Алматы және Шымкент қалаларының білім басқармалары өткізеді. Олимпиада облыстық (қалалық) білім басқармалары дайындаған тапсырмалар бойынша өткізіледі;

3) үшінші кезең – республикалық. 2024 жылғы **28 мамыр – 02 маусым** аралығында Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрлігінің Ұлттық ғылыми-практикалық дене тәрбиесі орталығы (бұдан әрі – Орталық) өткізеді. **Келу 2024 жылдың 28 мамырында.**

Теориялық тапсырмаларды аудандық және облыстық/қалалық білім бөлімдері дербес құрастырады, ал тәжірибелік тапсырмалар Ережеде көрсетілген байқаудың барлық кезеңдеріне ортақ болып табылады.

Қорытынды кезеңнің тест түріндегі теориялық тапсырмалары Орталықта әзірленеді.

Барлық кезеңдердің тапсырмалары қоса берілген әдістемелік ұсынымдарға сәйкес бағаланады (қосымша).

2024 жылғы 17 мамырға дейін облыстық, республикалық маңызы бар Астана, Алматы және Шымкент қалаларының білім басқармалары Олимпиадаға қатысушылардың жалпы тізімін қалыптастыру үшін сынып бойынша, оқыту тілдері бойынша қатысушылардың санын көрсете отырып, Орталыққа өтінімдер жібереді.

Республикалық кезеңге қатыспайтын өңірлер негіздемесін көрсете отырып, жазбаша түрде Орталықты хабардар етуі тиіс.

3. Олимпиадаға қатысушылар

3.1. Олимпиадаға денсаулық жағдайы бойынша негізгі медициналық топқа жататын жалпы білім беретін мектептердің, гимназиялар мен лицейлердің 5-6, 7-8 сынып оқушылары, «Дене шынықтыру» пәні бойынша Олимпиаданың екінші кезеңінің жеңімпаздары мен жүлдегерлері қатысады.

Республикалық кезеңге қатысушылар өңірлік (облыстың, қаланың) құрама командалары болып қатысады.

Олимпиада теориялық және практикалық бөлім бойынша екі жас тобында өткізіледі:

1 - топ – 5-6 сыныптар – 10 оқушы (5 ұл бала, 5 қыз бала);

2 - топ – 7-8 сыныптар – 10 оқушы (5 ұл бала, 5 қыз бала).

Республикалық деңгейдегі Олимпиадаға қатысушыларға әр өңірден бірдей спорттық формасы мен логотипі болуы ұсынылады.

3.2. Олимпиадаға қатысушы білім алушылармен бірге жүретін жауапты тұлғалар іс - шараны өткізу орнына, оны өткізу кезінде және тұрғылықты жеріне қайту жолында қауіпсіздікті қамтамасыз етеді.

4. Республикалық кезеңнің жұмыс органдары

Олимпиаданы дайындау және өткізу жөніндегі ұйымдастыру жұмысын үйлестіру және жүзеге асыру үшін Орталық бас директорының бұйрығы негізінде Олимпиаданың ұйымдастыру комитетінің құрамы бекітіледі.

Олимпиаданы ұйымдастыру және өткізу бойынша жалпы басшылықты Ұйымдастыру комитеті жүзеге асырады.

4.1. Олимпиаданың Ұйымдастыру комитеті:

1) Олимпиаданы оның барлық кезеңдерінде өткізудің жалпы тәртібін айқындайды;

2) тікелей басшылықты жүзеге асырады;

3) дене шынықтыру бойынша оқушылардың пәндік Олимпиадасын өткізу бойынша әдістемелік ұсынымдарды басшылыққа алады;

4) Олимпиаданы ұйымдастыру комитетінің төрағасына төрешілер алқасы мүшелерінің құрамы мен саны бойынша ұсыныстар енгізеді;

5) Олимпиада қорытындыларын талдайды және жинақтайды, бұйрық жобаларын және Олимпиаданың қорытынды шешімін дайындауға қатысады;

6) Олимпиада материалдарын БАҚ және әлеуметтік желілерде, сондай-ақ Орталықтың сайтында жариялайды.

4.2. Олимпиаданың бірінші - екінші кезеңдеріне басшылықты жүзеге асыру үшін аудандық, облыстық (қалалық) ұйымдастыру комитеттері құрылады. Олардың құрамын білім беруді басқарудың тиісті органдары бекітеді.

4.3. Орталық:

1) Олимпиаданың қорытынды кезеңінің теориялық және практикалық тапсырмалары мазмұнының түпкілікті нұсқасын;

2) Олимпиаданың барлық кезеңдерін өткізу бойынша әдістемелік ұсынымдарды;

3) тапсырмалардың түрлері және бағалау критерийлерін әзірлейді.

4.4. Орталық:

1) ұсынылатын тапсырмалардың ғылыми-әдістемелік деңгейіне, олардың Олимпиаданың осы кезеңінің талаптарына сәйкестігі және дұрыстығына;

2) Олимпиаданы өткізгенге дейінгі тапсырмалардың құпиялылығына (турлардың саны мен бағыты, турдың ұзақтығы, қажетті жабдықтардың тізбесі), тапсырмалардың орындалуын бағалау критерийлері бойынша ұсыныстарға жауапты.

5. Олимпиаданың төрешілер алқасы

5.1. Төрешілер алқасы жарыс кезінде әділеттілік пен тәртіпті қамтамасыз етуге бағытталған міндеттерді орындайды, нәтижелерді анықтауда, қағидалардың орындалуын бағалауда және даулы жағдайларды шешуде шешуші рөл атқарады.

5.2. Төрешілер алқасының негізгі функциялары:

- жарыс ережесінің сақталуын қамтамасыз ету;

- жаттығулардың орындалуын бағалау;
- даулы жағдайларды шешу;
- тәртіп пен қауіпсіздікті сақтау;
- ресми шешімді ұсыну.

5.3. Жұмыстың негізгі принциптері:

- тәуелсіздік;
- объективтілік;
- әділдік;
- кәсіпқойлық;
- алқалылық.

5.4. Олимпиаданың төрешілер алқасының құрамына төраға, хатшы және төрешілер алқасының мүшелері кіреді.

Олимпиаданың төрешілер алқасының төрағасы мен құрамын Олимпиаданың ұйымдастыру комитетінің ұсынысы бойынша Орталықтың бас директоры бекітеді. Олимпиадалардың алдыңғы кезеңдеріндегі төрешілер алқасының төрағасы мен мүшелері төрешілер алқасының құрамына кіруге құқығы жоқ.

Аудандық, облыстық (қалалық) деңгейдегі төрешілер алқасының құрамына тәжірибелі педагогтер мен әдіскерлер («педагог - зерттеуші» біліктілік деңгейінен төмен емес), білім беруді басқару органдарының өкілдері, сондай-ақ ЖОО, колледж оқытушылары енгізілуі мүмкін.

Төрешілер алқасының құрамына оқушылары Олимпиаданың барлық кезеңдеріне қатысатын педагогтерді қосуға тыйым салынады.

5.5. Олимпиаданың төрешілер алқасы:

- 1) қатысушылардың жұмысын бағалаудағы даулы мәселелерді талқылайды және қажет болған жағдайда тиісті түзетулер енгізеді;
- 2) жеңімпаздарды айқындайды және жүлделі орындар беру үшін Олимпиаданың Ұйымдастыру комитетіне ұсыныстар береді;
- 3) Олимпиадаға қатысушылармен орындалған тапсырмаларды талқылауды және үйлестіруді жүргізеді.

6. Қатысу үшін өтінім беру тәртібі

6.1. Облыстық, республикалық маңызы бар Астана, Алматы және Шымкент қалаларының білім басқармалары **2024 жылғы 17 мамырға** дейін Олимпиадаға қатысушылардың жалпы тізімін қалыптастыру үшін Орталықтың электрондық поштасына (nprcfk2020@yandex.kz) сыныптар, оқыту тілі бойынша қатысушылардың санын көрсете отырып, өтінімдер жібереді.

6.2. Жарысқа қатысу үшін командалардың өкілдері мандаттық комиссияға мынадай құжаттарды ұсынады:

- медицина қызметкері, білім басқармасы басшысы қол қойған және жіберілетін ұйымның мөрімен расталған команданың ілеспе тұлғасын көрсете отырып, 1-қосымшаға сәйкес жарысқа қатысуға өтінім;

- облыстық, республикалық маңызы бар Алматы, Астана, Шымкент қалаларының білім басқармасы басшысының қатысушылардың тізімі мен жауапты тұлға көрсетілген бұйрығы;

- Олимпиадаға қатысушының туу туралы куәлігі (түпнұсқа, көшірме);

- 2-қосымшаға сәйкес мектеп директорының қолымен және мөрімен расталған қатысушының жеке карточкасы.

6.3. Мандаттық комиссия құжаттарды қабылдауды 2024 жылғы 28 мамыр сағат 21:00-ге дейін жүргізеді.

6.4. Жоғарыда көрсетілген құжаттардың біреуі болмаған немесе уақытылы берілмеген жағдайда команда жарыстарға қатысуға жіберілмейді.

7. Жеңімпаздарды анықтау

7.1. Олимпиада теориялық және практикалық бөлімдерде ұпай сомасы бойынша үш жүлделі орынды айқындай отырып, жеке командалық біріншілік ретінде өткізіледі.

7.2. Бірнеше қатысушылар мен командалардың нәтижелері тең болған жағдайда, практикалық тапсырманың жеке жаттығуларын орындау кезінде оларға бірдей ұпай саны беріледі.

7.3. Бірнеше қатысушылар мен командалардың ұпайлары тең болған жағдайда жеңімпаз практикалық конкурстың басымдығына сәйкес айқындалады.

7.4. Теориялық тапсырмаларды орындау кезінде жүлделі орын команданың барлық қатысушыларының дұрыс жауаптарының жалпы санымен анықталады.

7.5. Жалпы қорытындылау кезінде команданың теориялық және практикалық бөлімдерде жинаған ұпайларының саны жинақталады. Жеңімпаз, жүлдегерлер жинаған ұпайларының ең көп сомасы бойынша анықталады. Жинаған ұпайлары тең болған жағдайда Олимпиаданың практикалық бөлігінде үздік нәтиже көрсеткен командаға басымдық беріледі.

8. Олимпиадаға қатысушыларды марапаттау

8.1. Олимпиаданың ашылуы, қорытындысын шығару, қатысушыларды марапаттау салтанатты жағдайда өтеді.

8.2. Аудандық және облыстық (қалалық) Олимпиадалардың жүлдегерлері білім беру саласындағы жергілікті өкілді және атқарушы органдардың дипломдарымен, грамоталарымен және жүлделерімен марапатталады.

8.3. Республикалық Олимпиадада 1, 2, 3 - орындарға ие болған қатысушылар Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрлігінің Ұлттық ғылыми-практикалық дене тәрбиесі орталығының кубоктарымен, медальдарымен және тиісті дәрежедегі дипломдарымен марапатталады.

8.4. Жүлделі орындарға ие болған қатысушыларды сәтті дайындағаны үшін орта білім беру ұйымдарының педагогтері Қазақстан Республикасы

Оқу-ағарту министрлігі Ұлттық ғылыми-практикалық дене тәрбиесі орталығының дипломдарымен марапатталады.

9. Қаржылық шығындар

9.1. Орталық:

- төрешілер алқасының, медицина қызметкерлерінің, қызмет көрсетуші персоналдың жұмысына ақы төлеу бойынша;
- Орталық қызметкерлерінің іссапар шығындары бойынша;
- спорт ғимараттарын, көлікті жалға алу бойынша;
- марапаттау медальдарын, кубоктарды, спорттық құралдарды (доптар) сатып алу, сондай-ақ спорттық атрибуттар (баннерлер, грамоталар, дипломдар) дайындау бойынша шығындарды көтереді.

9.2. Команда мүшелерінің, жаттықтырушылардың, төрешілердің іссапар шығындары (екі бағытқа жол жүруі), жарыс күндері күнделікті жәрдемақысы (тамақтану, тұру) жіберуші ұйымның тарапынан төленеді.

Теориялық бөлімнің мазмұны

Теориялық бөлімнің мазмұны 5-9 сыныптарға арналған дене шынықтыру бойынша Үлгілік оқу бағдарламасының бөлімдеріне сәйкес сыныптар бойынша оқыту деңгейіне сәйкес келетін «Дене шынықтыру» пәнінің негізгі білім көлемі бойынша тест тапсырмаларын қамтиды.

Олимпиаданың әрбір қатысушысы тапсырмаларды тест түрінде орындайды. Тесттер саны-25. Тапсырманы орындау уақыты-45 минут.

Өткізу тәртібі

1. Тестілеу қағаз форматта жүргізіледі.
2. Қатысушы тек бір рет тестілеуден өте алады.
3. Тестілеу басталған сәттен бастап барлық тестілеу қатысушылары үшін уақыт бірдей есептеледі.
4. Тестілеу тілі қатысушының қалауы бойынша таңдалады.
5. Ұлдар мен қыздар тапсырманы бірге орындайды.
6. Тапсырманы орындау кезінде ұялы телефондар мен басқа да байланыс құралдарын пайдалануға, сондай-ақ қатысушылар арасындағы қарым-қатынасқа тыйым салынады, осы шарттар бұзылған жағдайда қатысушы аудиториядан шығарылады.
7. Қатысушылардың дұрыс жауаптарының нәтижелері жинақталады.

Практикалық бөлімнің мазмұны

Практикалық бөлім дене шынықтыру бағдарламасының негізгі бөлімінің бөлімдері бойынша жаттығуларды орындаудан тұрады: гимнастика, жеңіл атлетика, спорттық ойындар (баскетбол, волейбол, футбол).

I. Гимнастика

Конкурстық тапсырма «Дене шынықтыру» пәні бойынша жалпы білім беретін мектептердің бағдарламасына кіретін элементтерден тұратын барлық жастағы ұлдар мен қыздарға арналған акробатикалық комбинацияны орындаудан тұрады.

Барлық жас топтарындағы акробатикалық комбинация осы Ережеде көрсетілген тәртіппен орындалатын элементтер мен қосылыстардың орындалуының қатаң міндетті сипатына ие.

Жаттығуды орындау үшін қатысушыға тек бір әрекет беріледі. Егер қатысушы қандай да бір элементті немесе қосылымды орындай алмаса немесе оны басқасымен алмастырса, бағалау бағдарламада көрсетілген құнға төмендейді. Акробатикалық комбинацияның нақты басталуы мен аяқталуы болуы керек, біртұтас, динамикалық, негізсіз үзілістерсіз орындалуы керек.

Төрешілер орындау техникасына қойылатын талаптарды ескере отырып, акробатикалық комбинацияның сапасын мінсіз орындалу нұсқасымен салыстыра отырып бағалайды.

Акробатикалық комбинацияны орындау үшін максималды мүмкін балл – 10,0 ұпай.

Дене шынықтыру оқу бағдарламасы бойынша жалпы білім беретін мектептердің 5-8 сыныптарына арналған гимнастика бойынша бағдарламалық материал

Гимнастика бағдарламасы 5-6 сыныптар / қыздар/

Акробатикалық комбинация	Бағалау
1. Б.қ. - н.т.	1,0
2. Алға қадам бір аяқта тепе-теңдік ұстау «Қарлығаш», қолдарды бүйірге ұстау	
3. Денені жазып, алға қадам жасап 360-қа бұрылып, аяқты алшақ қойып, алдыға аунап түсіп, «бүктетіліп» отыру	2,0
4. Жауырынмен артқа аунау «Қайың», осы қалыпта ұстау	1,0
5. Тіреле отырып, алдыға аунау	0,5
6. Жартылай шпагат жасап, артқа аунау	1,5
7. Кеудені алдыңғы аяқтың санына жақындату	0,5
8. Жатқан күйде иықтан арқаға «Көпір» жасап аунау	2,0
9. Тіреле отырып жинақталып алға аунау	0,5
10. Денені жазып, бір жағына аударылу /дөңгелек/ аяқтарды алшақ қойып, қолдарын жан-жаққа жіберу	0,5
11. Оң аяқты қойып, 90 градусқа бұрылу, қолдарын жан-жаққа жіберу	0,5

Гимнастика бағдарламасы 5-6 сыныптар / ұлдар/

Акробатикалық комбинация	Бағалау
1. Б.к. - н.т.	1,5
2. Алға кадам бір аяқта тепе-теңдік ұстау «Қарлығаш», қолдарды бүйірге ұстау	0,5
3. Денені жазып, оң жақты сол жақтың алдына қилыстыру және тіреле отырып айналу	2,0
4. Секіріп, екі ұзын айналып тіреле отыру	2,0
5. Жауырынмен артқа аунау «Қайың», осы қалыпта ұстау	0,5
6. Тіреле отырып, алдыға аунау	1,5
7. Тіреле отырып, артқа аунау	0,5
8. Денені жазып, оң жақты сол жақтың алдына қилыстыру және тіреле отырып айналу	0,5
9. Жанына аунап түсу	0,5
10. Оң аяқты қойып, 90 градусқа бұрылу, қолдарын төмен түсіру	0,5
11. Иілу арқылы жоғары секіру, аяқтар алшак	0,5

Гимнастика бағдарламасы 7-8 сыныптар / қыздар/

Акробатикалық комбинация	Бағалау
1. Б.к. - н.т.	1,0
2. Алға кадам бір аяқта тепе-теңдік ұстау «Қарлығаш», қолдарды бүйірге ұстау	1,5
3. Денені жазып, алға кадам жасап 360-қа бұрылып, аяқты алшак қойып, алдыға аунап түсіп, «бүктетіліп» отыру	1,0
4. Жауырынмен артқа аунау «Қайың», осы қалыпта ұстау	0,5
5. Тіреле отырып, алдыға аунау	1,5
6. Жартылай шпагат жасап, артқа аунау	1,0
7. Жатқан күйде иықтан арқаға «Көпір» жасап аунау	0,5
8. Тіреле отырып жинақталып алға аунау	2,0
9. Денені жазып, бір жағына аударылу /дөңгелек/ аяқтарды алшак қойып, қолдарын жан-жаққа жіберу	0,5
10. Оң аяқты қойып, 90 градусқа бұрылу, қолдарын төмен түсіру	0,5
11. Иілу арқылы жоғары секіру, аяқтар алшак	0,5

Гимнастика бағдарламасы 7-8 сыныптар / ұлдар/

Акробатикалық комбинация	Бағалау
1. Б.к. - н.т. 2. Алға кадам бір аяқта тепе-теңдік ұстау «Қарлығаш», қолдарды бүйірге ұстау	1,0
3. Денені жазып, оң жақты сол жақтың алдына қилыстыру және тіреле отырып айналу	0,5
4. Секіріп, алдыға айналып тіреле отыру	1,0
5. Серпілу, аяқтарды тіктеу, баспен тұру/ осы қалыпта ұстау	2,5
6. Аяқтарды бұгу, тіреле отыру	0,5
7. Тіреле отырып, артқа аунау	1,5
8. Денені жазып, бір жағына аударылу /дөңгелек/ аяқтарды алшақ қойып, қолдарын жан-жаққа жіберу	2,0
9. Оң аяқты қойып, 90 градусқа бұрылу, қолдарын төмен түсіру	0,5
10. Иілу арқылы жоғары секіру, аяқтар алшақ	0,5

Гимнастикалық жаттығулардың орындалуын бағалау бойынша төрешілер алқасының ұсыныстары

Қатысушының орындаушылық шеберлігін бағалау кезінде төрешілер жаттығудың әрбір элементінің дұрыс орындалуын, жаттығуларды орындау техникасынан жіберілген ауытқуларды ескереді.

Жаттығудың мазмұнын бағалау жеке элементтердің және бүкіл комбинацияның қалай орындалатынына байланысты.

Жаттығуды орындағаннан кейін төрешілер жіберілген кателіктер үшін ұпайларды жинақтайды және бұл санды 10 ұпайдан есептейді, соңғы нәтижені шығарады.

Объективтілік мақсатында жаттығулардың нәтижелерін бірнеше төрешілер бағалайды және жалпы балл қойылады. Жаттығуды өте жақсы орындаған кезде тек 0,1 баллға сәйкессіздікке жол беріледі.

Орындау комбинациясы мінсіз болуы керек және техникалық тұрғыдан дұрыс орындалуы керек.

Ескерту: Орындау кезінде 5-6 сыныптарда жанына аударылу комбинациясы элементін (дөңгелек) орындамауға болады.

II. Жеңіл атлетика

5-6 сынып: 60 м жүгіру, орнынан ұзындыққа секіру, нығыздалған допты бастың артынан екі қолмен (1 кг) лақтыру, аяқтарын біріктіріп отырып, тізелерді бұгуге болмайды

7-8 сынып: 60 м жүгіру, орнынан ұзындыққа секіру, нығыздалған допты бастың артынан екі қолмен (1 кг) лақтыру, аяқтарын біріктіріп отырып, тізелерді бүгуге болмайды.

III. Спорттық ойындар (баскетбол, волейбол, футбол)

Конкурстық тапсырмаларға «Спорттық ойындар» бөлімінің «Дене шынықтыру» пәні бойынша оқу бағдарламасына сәйкес оқу тапсырмаларын орындау енгізіледі.

Баскетбол:

№	Сынақтарды орындау	Бағалау	Қателер	Бағалау
1	Допты текшелерді айналдыра отырып алып жүру (сек.)	Уақыт бойынша	-----	Қорытындылау
2	Допты қозғалыста лақтыру-3 әрекет	(соққы саны)	- 1 балл (әрбір қате үшін)	Қорытындылау
3	Айып добы (5 әрекет)	(саны)	----	Қорытындылау

№1 жаттығу

Ойыншы баскетбол алаңының соңғы сызығының артында (баскетбол тақтасының астында) орналасқан. Төрешінің белгісі бойынша сыналуды оң және сол қолдарымен допты соққылай отырып, бағаналарды айналады. Тіректер жаттығу залының түзу сызығында орналасқан. Соңғы 5-ші тіректен кейін, қарсы жақтың алдыңғы сызығын кесіп өтеді. Допты алып жүру техникасы және қашықтықты еңсеру уақыты жазылады.

5-6 сыныптар үшін баскетбол добының өлшемі – №5

7-8 сыныптар үшін баскетбол добының өлшемі – №6

Қателер: алып жүру кезінде текшелерді өткізіп жіберу, текшелерге тигізу – қорытынды уақытқа 0,2 сек қосу.

Волейбол:

№	Сынақтарды орындау	Бағалау	Қателер	Бағалау
1	Бір орнында тұрып, жұппен допты 2 қолмен беру және қабылдау (10 пас)	балдар	1 балл	Қорытындылау 5 балдан артық емес
2	Тор бойымен жұптасып тұрған калыпта бүйірлік қадаммен допты беру	балдар	1 балл	Қорытындылау
3	Допты тор арқылы төмен (жоғары) тікелей беру	балдар	балдар	қорытындылау

5 – 6 сынып

№1 жаттығу

Допты жоғарыдан 2 қолмен беру және қабылдау

5 балл-9-10 доп берілді;

4 балл-7-8 доп берілді;

3 балл-5-6 доп берілді;

2 балл-5 доптан аз берілді.

Елеулі қателер (1 балды төмендету):

- допқа алақанның тиюі;

- допты кідірту және лақтыру.

Сондай-ақ аяқтың, дененің және қолдың қозғалыстарының сәйкес келмеуі; доптың төмен траекториясы; ұшудың дұрыс емес бағыты маңызды қателік болып саналады.

№2 жаттығу

Допты екі қолмен бастың үстінен беру (9 метр) кезінде торға қарап бүйірлік адымдармен және артқа тік тұрып қозғалу

5 ұпай – допты жоғалтпай аяқтады;

4 ұпай – 1 доп жоғалтумен аяқталды;

3 ұпай – 2 доп жоғалтумен аяқталды;

2 ұпай – 3 немесе одан да көп доп жоғалтумен аяқталды.

1 ұпай – доп дұрыс берілмейді немесе доп алаңның сыртына шықпайды.

№3 жаттығу

Төменгі (жоғарғы) допты тор арқылы тікелей беру (5 рет доп беру).

5-6 сыныптар үшін 7 метрден допты беру.

Тор биіктігі 2,20 (ұлдар), 2,00 (қыздар).

Елеулі қателер:

- допты соғу сәтінде кері ауытқу;

- артында тұрған аяқты көтеру;

- соққының бағыты алға емес, бүйірге.

Кішігірім қате:

- қозғалыстардың «бөгеліп қалушылығы»;

5 балл – 5 рет доп беру алаң шегінде дұрыс орындалды;

4 балл – 4 рет доп беру алаң шегінде дұрыс орындалды;

3 балл – 3 рет доп беру алаң шегінде дұрыс орындалды;

2 балл – 1 рет доп беру алаң шегінде дұрыс орындалмады;

1 ұпай – доп беру орындалмады немесе доп алаңның шегіне жетпеді.

7 – 8 класс

№	Сынақтарды орындау	Бағалау	Қателер	Бағалау
1	Бір орнында тұрып, допты 2 қолмен беру және қабылдау (10 доп беру)	балдар	1 балл	Қорытындылау 5 балдан артық емес
2	Тор бойымен жұптасып тұрған калыпта бүйірлік қадаммен допты беру	балдар	1 балл	Қорытындылау
3	Допты тор арқылы төмен (жоғары) тікелей беру	балдар	балдар	Қорытындылау

№1 жаттығу

Допты жоғарыдан беру және допты 2 қолмен төменнен екі қолмен кезекпен орнында жұппен қабылдау (10 рет берілген доптың ішінен)

5 ұпай – жоғалтпай орындалды;

4 ұпай – доптың 7 рет берілуі орындалды;

3 ұпай – доптың 5 рет берілуі орындалды;

2 ұпай – доптың 5 рет берілуінен аз орындалды.

Елеулі қателер (1 балды төмендету):

- допқа алақанның тиюі;

- допты кідірту және лақтыру.

Сондай-ақ аяқтың, дененің және қолдың қозғалыстарының сәйкес келмеуі; доптың төмен траекториясы; ұшудың дұрыс емес бағыты маңызды қателік болып саналады.

№2 жаттығу

Допты бастың үстінен екі қолмен (9 метр) берумен бір уақытта тіреуіш қадамдармен торға қаратып және артқа жылжыту.

5 ұпай – допты жоғалтпай орындалды;

4 ұпай – 1 допты жоғалтумен орындалды;

3 ұпай – 2 допты жоғалтумен орындалды;

2 ұпай – 3 немесе одан да көп допты жоғалтумен орындалды;

1 ұпай – допты беру дұрыс орындалмады немесе доп алаңның шегіне жетпеді.

№3 жаттығу

Допты тор арқылы төмен (жоғары) тікелей беру (5 рет доп беру).

Тордың биіктігі 2,30 (ұлдар), 2, 10 (қыздар).

5 балл – 5 доп алаң шегінде дұрыс орындалды;

4 балл – 4 доп алаң шегінде дұрыс орындалды;

3 балл – 3 доп алаң шегінде дұрыс орындалды;

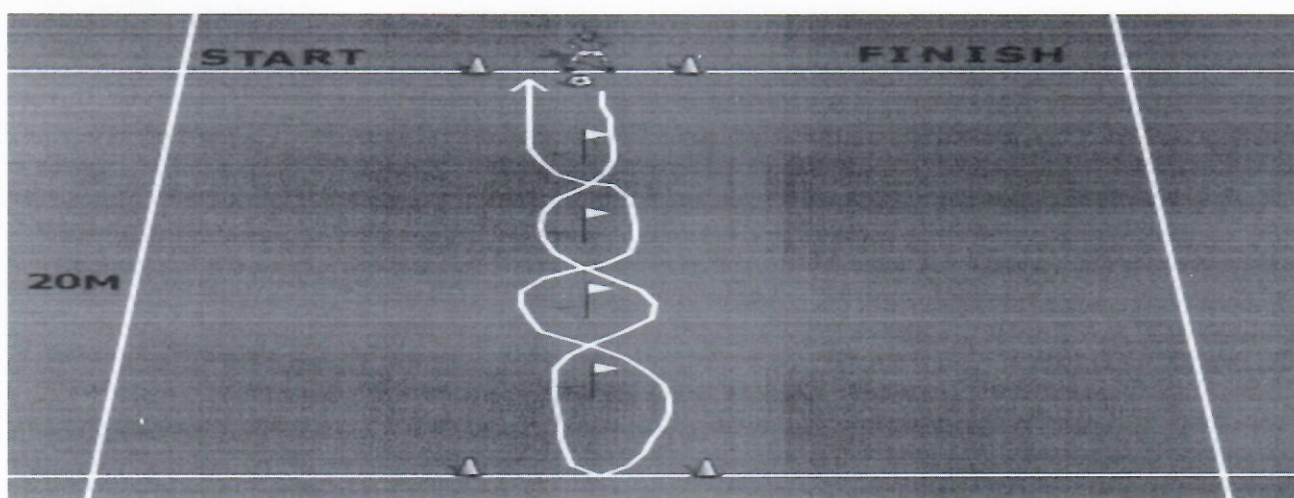
2 балл – 1 доп беру алаң шегінде дұрыс орындалмады;

1 ұпай – доп беру дұрыс орындалмады немесе доп алаңның шегіне жетпеді.

Футбол:

№	Сынақтарды орындау	Бағалау	Қателер	Бағалау
1	Допты текшелерді айналдыра отырып алып жүру (4 текше)	уақыт бойынша	Доптың текшелерге немесе аяқтың бір бөлігіне тиюі	Қорытындылау
2	Қақпаға соққы жасау (дәлдік) (3 соққы)	кіру саны	-----	Қорытындылау
3	Допты алысқа беру (3 соққы)	метрлер	Допты алаңның сызығына тигізу	Қорытындылау

№1 жаттығу

Бір-бірінен 4 метр қашықтықта орналасқан тіректерді айналып допты алып өту. Қашықтықтың ұзындығы 20м. Алға-артқа жүргізу (сек).

Қателер: доптың текшелерге тиюі, допты алып жүру кезінде текшелерді өткізіп алу, текшелерге аяқтың тиюі немесе олардан аттап өту –шешуші уақытқа 0,5 сек қосу.

5-6 сыныптар үшін футбол добының өлшемі – №4

7-8 сыныптар үшін футбол добының өлшемі – №5

№2 жаттығу

Дәлдік үшін қозғалмайтын допты соғыңыз. Оқушы 11 метрлік белгіден нысанаға үш соққы жасайды. Қақпа таспамен 6 аймаққа бөлінген – 9, 6, 10, 5.

Аймақтар бойынша соққы ұпайларының саны:

№9 аймаққа кіру – 10 балл;

№10 аймаққа кіру – 8 балл;

№6 аймаққа кіру – 6 балл;

№5 аймаққа кіру – 4 балл.

№3 жаттығу

Допты қашықтыққа беру (3 соққы)

Футбол алаңында 15, 20, 25, 30 метрлік бойлық сызықтары бар 5 метрлік дәліз белгіленген. Оқушы басынан бастап қозғалмайтын допқа (кез келген аякпен) соққы жасайды.

5-6 сынып – 25 метр – 5 балл,

20 метр – 4 балл,

15 метр – 3 балл.

Әуе арқылы допты белгілеу сызығының допты кесіп өтуі.

7-8 сынып – 30 метр – 5 балл,

25 метр – 4 балл,

20 метр – 3 балл.

Әуе арқылы белгілеу сызығының допты кесіп өтуі.

**«Дене шынықтыру» (ұлдар, қыздар) пәні бойынша
республикалық Олимпиадаға қатысуға
өтінім**

Облыс/ қала _____

_____ (мектеп атауы)

№	Қатысушының аты-жөні	Туған жылы	Сынып	Оқыту тілі	Медицина қызметкері
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					

Өкіл/жауапты тұлға: _____
(аты-жөні, телефон нөмірі, қолы)

Медицина қызметкері: _____
(аты-жөні, телефон нөмірі, қолы)

Білім басқармасының басшысы _____
(аты-жөні, қолы, мөр)

Ескертпе: білім басқармасының басшысы мектеп командасына қатысушылар тізімінің дұрыстығына дербес жауапты болады.

**«Дене шынықтыру» пәні бойынша республикалық
Олимпиадаға қатысушының жеке карточкасы**

М.О.
(мектептің мөрі фотосуретінің бұрышында басылады)

Мектептің атауы

Аты-жөні

Туған күні

Сыныбы _____

Дене шынықтыру
пәнінің педагогі

(аты-жөні, қолы)

Мектеп
директоры

(аты-жөні, қолы, мөр)